॥ सूतउवाच ॥ ते तथा मन्त्रिणो दृष्ट्वा भोगेन परिवेष्टितं। विषण्णवदनाः सर्व्वे रुरुदुर्भृशदुःखिताः।
तन्तु नादं ततः श्रुत्वा मन्त्रिणस्ते प्रदुद्रुवुः। अपश्यन्त तथा यान्तमाकाशे नागमद्भुतं।
सीमन्तमिव कुर्व्वाणं नभसः पद्मवर्च्चसं। तक्षकं पन्नगश्रेष्ठं भृशं शोकपरायणाः।
ततस्तु ते तद्गृहमग्निना वृतं प्रदीप्यमानं विषजेन भोगिनः। भयात्परित्यज्य दिशः प्रपेदिरे पपात राजाऽशनिताडितो यथा।१८०५
ततो नृपे तक्षकतेजसा हते प्रयुज्य सर्व्वाः परलोकसत्क्रियाः। शुचिर्द्विजो राजपुरोहितस्तदा तथैव ते तस्य नृपस्य मन्त्रिणः।
नृपं शिशुं तस्य सुतं प्रचक्रिरे समेत्य सर्व्वे पुरवासिनो जनाः। नृपं यमाहुस्तममित्रघातिनं कुरुप्रवीरं जनमेजयं जनाः।
सबाल एवार्य्यमतिर्नृपोत्तमः सहैव तैर्मन्त्रिपुरोहितैस्तदा। शशास राज्यं कुरुपुङ्गवात्मजो यथाऽस्य वीरः प्रपितामहस्तथा।
ततस्तु राजानममित्रतापनं समीक्ष्य ते तस्य नृपस्य मन्त्रिणः। सुवर्णवर्म्माणमुपेत्य काश्यपं वपुष्टमार्थं वरयाम्प्रचक्रमुः।
ततः स राजा प्रददौ वपुष्टमां कुरुप्रवीराय परीक्ष्य धर्म्मतः। सचापि तां प्राप्य मुदायुतोऽभवन्नचान्यनारीषु मनोदधे
क्वचित्। १८१०
सरःसु फुल्लेषु वनेषु चैव प्रसन्नचेता विजहार वीर्य्यवान्। तथा स राजन्यवरो विजह्रिवान् यथोर्व्वशीं प्राप्य पुरा पुरूरवाः।
वपुष्टमा चापि वरं पतिव्रता प्रतीतरूपा समवाप्य भूपतिं। भावेन रामा रमयाम्बभूव तं विहारकालेष्ववरोधसुन्दरी।
इत्यादि पर्व्वण्यास्तीके चतुश्चत्वारिंशोऽध्यायः॥ ४४ ॥
॥ सूतउवाच। एतस्मिन्नेव कालेतु जरत्कारुर्म्महातपाः। चचार पृथिवीं कृत्स्नां यत्र सायंगृहो मुनिः।
चरन्दीक्षां महातेजा दुश्चरामकृतात्मभिः। तीर्थेष्वाप्लवनं कृत्वा पुण्येषु विचचार ह।
वायुभक्षो निराहारः शुष्यन्नहरहर्म्मुनिः। स ददर्श पितॄन्गर्त्ते लम्बमानानधोमुखान्। १८१५
एकतन्त्ववशिष्टं वै वीरणस्तम्बमाश्रितान्। तं तन्तुञ्च शनैराखुमाददानं विलेशयं।
निराहारान् कृशान् दीनान्गर्त्ते स्वत्राणमिकृतः। उपसृत्य स तान्दीनान् दीनरूपोऽभ्यभाषत।
के भवन्तोऽवलम्बन्ते वीरणस्तम्बमाश्रिताः। दुर्बलं खादितैर्मूलैराखुना बिलवासिना।
वीरणस्तम्बके मूलं यदप्येकमिह स्थितं। तदप्ययं शनैराखुरादत्ते दशनैः शितैः।
छेत्स्यतेऽल्पावशिष्टत्वादेतदप्यचिरादिव। ततस्तु पतितारोऽत्र गर्त्ते व्यक्तमधोमुखाः। १८२०
तस्य मे दुःखमुत्पन्नं दृष्ट्वा युष्मानधोमुखान्। कृच्छ्रमापदमापन्नान् प्रियं किं करवाणि वः।
तपसोऽस्य चतुर्थेन तृतीयेनाथ वा पुनः। अर्द्धेन वापि निस्तर्त्तुमापदं ब्रूत माचिरं।
अथवाऽपि समग्रेण तरन्तु तपसा मम। भवन्तः सर्व्व एवेह काममेवं विधीयतां।
॥ पितरऊचुः ॥ वृद्धोभवान् ब्रह्मचारी यो नस्त्रातुमिहेक्षसि। नतु विप्राय्य तपसा शक्यते तद्व्यपोहितुं।
अस्ति नस्तात तपसः फलं प्रवदतांवर। सन्तानप्रक्षयाद्ब्रह्मन्पतामः निरयेऽशुचौ। १८२५
सन्तानं हि परो धर्म्म एवमाह पितामहः। लम्बतामिह नस्तात न ज्ञानं प्रतिभाति वै।
येन त्वां नाभिजानीमो लोके विख्यातपौरुषं। वृद्धो भवान्महाभागो यो नः शोचान्सुदुःखितान्।
शोचते चैव कारुण्याच्छृणु ये वै वयं द्विज। यायावरा नाम वयमृषयः शंसितव्रताः।
लोकात्पुण्यादिह भ्रष्टाः सन्तानप्रक्षयान्मुने। प्रणष्टं नस्तपस्तीव्रं नहि नस्तन्तुरस्ति वै।